

Maciej Wiewiórowski

1918–2005

Maciej Wiewiórowski urodził się 24 sierpnia 1918 roku w Bagatelce (pow. Września) jako syn Władysława, powstańca wielkopolskiego, i Emilii z domu Średzińskiej. W 1936 roku ukończył Gimnazjum Humanistyczne im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, uzyskując świadectwo dojrzałości. W tym samym roku podjął studia na Uniwersytecie Poznańskim, na Wydziale Rolniczo-Leśnym. II wojna światowa przerwała jego studia. W czasie wojny brał udział w kampanii wrześniowej i uczestniczył w działalności Armii Krajowej. Po wojnie kontynuował studia na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym, Sekcja Chemii. Ukończył je w 1946 roku, uzyskując stopień magistra filozofii z zakresu chemii. Będąc studentem, pracował jako młodszy asystent w Katedrze Mineralogii i Petrografii Uniwersytetu Poznańskiego.

Doktoryzował się w 1950 roku. Promotorem był prof. Jerzy Suszko. W 1954 roku uzyskał stopień naukowy docenta na podstawie pracy dotyczącej chromatografii bibułowej w odniesieniu do rozdziału i identyfikacji alkaloidów łubinowych. W 1959 roku otrzymał tytuł profesora zwyczajnego.

Z Akademią Handlową przekształconą w 1950 roku w Wyższą Szkołę Ekonomiczną był związany ponad 12 lat, a mianowicie od listopada 1946 do 1959 roku. Podjął pracę w charakterze asystenta w Katedrze Technologii i Towaroznawstwa kierowanej przez prof. Reginę Ludwiczakównę. W marcu 1948 roku został adiunktem. We wrześniu 1950 roku został mianowany zastępcą profesora i powołany na kierownika nowo utworzonej Katedry Chemii. Zorganizował tę Katedrę, zaprojektował i stworzył laboratoria dydaktyczne i naukowe oraz opracował programy nauczania chemii organicznej. Kierował tą Katedrą aż do przejścia do pracy na Uniwersytecie Poznańskim w 1959 roku. W roku akademickim 1951/1952 pełnił funkcję prodziekana, a w latach akademickich 1952/1953–1953/1954 – dziekana Wydziału Handlu tej Uczelni.

Specjalność naukowa Profesora Macieja Wiewiórowskiego obejmowała chemię organiczną, chemię produktów naturalnych, chemię bioorganiczną kwasów nukleinowych oraz inżynierię krystaliczną nukleozydów. Podjęte przez niego badania w 1952 roku w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Poznaniu były kontynuowane przez zespół chemików na kierunku towaroznawstwa tej Uczelni. Pierwsze jego prace badawcze, które prowadził wraz z zespołem, dotyczyły oznaczania i wyodrębniania alkaloidów z róż-

nych gatunków łubinu. Badania te miały duże znaczenie dla wyjaśnienia biosyntezy alkaloidów. Dzięki nim poznano własności i budowę wielu alkaloidów i wyhodowano w Polsce nowe, niskoalkalidowe odmiany łubinów pastewnych. Druga grupa jego prac dotyczyła badań nad białkami łubinowymi. Prowadził je z Jackiem Augustyniakiem. Badania te znalazły odbicie w wielu publikacjach krajowych i zagranicznych.

W 1959 roku podjął pracę jako profesor zwyczajny w Instytucie Chemii Uniwersytetu Poznańskiego. Kierował Zakładem Stereochemii w tym Instytucie do roku 1980, w latach 1969–1973 był dyrektorem Instytutu. Funkcję prorektora UAM pełnił w latach 1968–1972. Był współzałożycielem Oddziału PAN w Poznaniu i pracował w jego placówkach. W latach 1955–1960 kierował Laboratorium Biochemicznym Zakładu Hodowli Roślin, w latach 1960–1969 Pracownią Biochemii i Struktury Alkaloidów Instytutu Biochemii i Biofizyki, a w okresie 1969–1980 Instytutem Chemii Organicznej i Zakładem Stereochemii Produktów Naturalnych. Od lipca 1980 roku kierował samodzielnym Zakładem Chemii Bioorganicznej w Poznaniu, przekształconym w styczniu 1988 roku w Instytut Chemii Bioorganicznej PAN. Profesor prowadził rozległą działalność społeczną i naukowo-organizacyjną. W roku 1965 został wybrany na członka korespondenta, a w 1977 roku na członka rzeczywistego Polskiej Akademii Nauk. Od 1960 roku był członkiem Komitetu Biochemii i Biofizyki PAN, w okresie 1981–1983 członkiem Komitetu Nauk Chemicznych PAN, a w latach 1972–1980 sekretarzem naukowym Oddziału PAN w Poznaniu. Od 1953 roku był członkiem Polskiego Towarzystwa Chemicznego. W latach 1962–1964 pełnił funkcję wiceprezesa Zarządu Głównego tego Towarzystwa, a w okresie 1985–1988 – prezesa. Od 1963 roku był członkiem Polskiego Towarzystwa Biochemicznego, a w latach 1963–1965 wiceprezesem jego Zarządu Głównego. Od 1962 roku był członkiem Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

Profesor Wiewiórowski organizował i inspirował wiele badań naukowych. Tworzył tzw. szkoły badawcze, gromadząc wokół siebie liczne zespoły naukowców. Brali oni udział w zjazdach, kongresach i sympozjach naukowych i współpracowali z różnymi ośrodkami naukowymi krajowymi i zagranicznymi.

Profesor Maciej Wiewiórowski był odznaczony Krzyżem Partyzanckim, Krzyżem Walecznych, Medalem Dziesięciolecia Polski Ludowej, Srebrnym Krzyżem Zasługi oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Nadano mu również Order Sztandaru Pracy I i II Klasy. Otrzymywał liczne nagrody państwowe, resortowe, PAN i regionalne. W 1986 roku Akademia Ekonomiczna w Poznaniu nadała mu tytuł doktora *honoris causa* Uczelni.

W 1988 roku przeszedł na emeryturę. Zmarł w Poznaniu 30 marca 2005 roku i został pochowany na Cmentarzu Junikowo.

Zdzisława Drozdowska